

În ce măsură inegalitatea de gen reprezintă o problemă în România?

Tudorache Oana – Florentina

Departamentul de Studii Europene, Facultatea de Litere, Universitatea București

Lect.drd. Miroslav Tașcu Stavre

Mai, 2011

E-mail: oanna_tudorache@yahoo.com

Venind în completarea studiilor, deja existente, de istorie, sociologie, filosofie, analiză media, teorie politică sau antropologie, referitoare la inegalitatea de gen în România, lucrarea de față, realizată în cadrul cursului *Construcția europeană*, încearcă să răspundă la întrebarea „În ce măsură inegalitatea de gen reprezintă o problemă în România?”. Problematika de gen se referă la diferențele care apar la nivelul tuturor aspectelor vieții femeilor și bărbaților și la modul în care aceste diferențe influențează oportunitățile acestora și accesul la resurse. Cu toate că, în România, condiția femeilor s-a îmbunătățit considerabil, de-a lungul timpului, diferențele între femei și bărbați persistă încă, așa cum arată studii precum *Inegalitatea de gen: violența invizibilă* (Curic & Văețiși, 2005) sau *Ghidul utilizatorilor de date statistice dezagregate în funcție de sex* (Vaileanu, Rusu, & Cantarji, 2008). Prezenta lucrare are ca scop, de asemenea, să arate, pe baza unor date concrete, cum în România instituțiile sociale au un rol major în reproducerea relațiilor inegale între bărbați și femei la toate nivelele.

Cuvinte – cheie: femei, bărbați, inegalitate, gen, politici, dezavantaj.

În ce măsură inegalitatea de gen reprezintă o problemă în România?

În calitate de grupuri sociale fundamentale, ale căror relații sunt esențiale pentru organizarea societății, grupurile sociale ale bărbaților și ale femeilor sunt în competiție pentru resursele societății, atât pentru consumul lor, cât, mai ales, pentru controlul lor.

Așa cum atrage atenția și Cristina Vaileanu (Vailean et al. 2008, p. 11) „problematika de gen nu înseamnă că sunt analizate și dezbătute doar problemele femeilor”, ci este vorba, mai degrabă, de o analiză comparativă cu privire la statutul femeilor și al bărbaților în toate domeniile sociale. Acest tip de analiză are în vedere observarea relațiilor și diferențelor dintre femei și bărbați cu scopul de „a corecta dezavantajele și inegalitățile produse de rolurile de gen și a asigura o dezvoltare echitabilă atât pentru femei, cât și pentru bărbați” (Vaileanu et al. 2008, p. 11).

Trebuie precizat că termenul de „gen” nu coincide cu termenul de „sex” și nici nu reprezintă un substitut al acestuia. În timp ce termenul de „sex” se referă la diferențele biologice dintre femei și bărbați, termenul de „gen” definește relațiile sociale dintre femei și bărbați, care pot fi schimbate în contextul politic, economic și cultural, spre deosebire de diferențele biologice care sunt universale și de neschimbat. Deși problematica de gen își are originea în diferențele biologice, ea este accentuată de factori de mediu, experiențe culturale, tradiții, norme și valori sociale, care variază de la o cultură la alta și de la o societate la alta. Așa cum este descris în Inegalitatea de gen : *violența invizibilă* (Curic & Văetiși, 2005, p. 53), „genul este un instrument conceptual cu ajutorul căruia sunt analizate rolurile, responsabilitățile, constrângerile, șansele și nevoile bărbaților și femeilor în orice context”.

În ceea ce privește România, un pas important în diminuarea inegalității de gen, l-a constituit aderarea la Uniunea Europeană. Deși societatea civilă împreună cu asociațiile care apărau drepturile femeilor semnalaseră, cu multă vreme înainte, inegalitățile dintre femei și bărbați care existau în fapt în România, procesul de negociere în vederea aderării la Uniunea Europeană a reprezentat factorul care a stimulat instituțiile publice să abordeze problematica egalității de gen, în special, pentru că îndeplinirea standardelor în acest domeniu constituia unul dintre criteriile de aderare.

Potrivit Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale (Legislație - Egalitatea de șanse, 2011), în România, legislația referitoare la problematica egalității de gen cuprinde:

- ✓ Hotărârea nr. 237/24.03.2010 privind aprobarea Strategiei naționale pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2010 - 2012 și a Planului general de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2010 – 2012 (M.O. nr. 242/15.04.2010)
- ✓ Legea nr. 62/01.04.2009 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 61/2008 privind implementarea principiului egalității de tratament între femei și bărbați în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii (M.O. nr. 229/08.04.2009)
- ✓ Legea nr. 44/19.03.2008 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 67/2007 privind aplicarea principiului egalității de tratament între bărbați și femei în cadrul schemelor profesionale de securitate socială (M.O. nr. 227/25.03.2008)
- ✓ Legea nr. 202 din 19 aprilie 2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați (M.O. nr. 150 din 1 martie 2007***Republicată)
- ✓ Hotărârea nr. 537 din 7 aprilie 2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă (M.O. nr. 378 din 29 aprilie 2004)
- ✓ Hotărârea nr. 285 din 04.martie.2004 privind aplicarea Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați
- ✓ Hotărârea nr. 266 din 26 februarie 2004 privind participarea echilibrată a femeilor și a bărbaților în cadrul echipelor de experți trimise în misiune la Comisia Europeană (M.O. nr. 228 din 16 martie 2004)
- ✓ Lege nr. 25 din 5 martie 2004 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 96/2003 privind protecția maternității la locurile de muncă (M.O. nr. 214 din 11 martie 2004)

- ✓ Hotărârea de Guvern nr. 1273 din 07.decembrie.2000 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați
- ✓ Legea nr. 210 din 31 decembrie 1999 Legea concediului paternal (M.O. nr. 654 din 31 decembrie 1999)
- ✓ Hotărârea de Guvern nr. 484 din 23 mai 2007 privind aprobarea Statutului Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați
- ✓ Ordin nr. 157/14.09.2007 al președintelui Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei naționale în domeniul egalității de șanse între femei și bărbați (CONES) (M.O. nr. 113/13.02.2008)

Deși legislația națională afirmă egalitatea între cetățenii săi, fără deosebire de sex, și, în principiu, nu conține norme discriminatorii după acest criteriu, în fapt, se poate constata, așa cum va fi aratat ulterior, că, în ciuda faptului că este legiferat, principiul egalității între femei și bărbați, nu este pe întregul respectat.

În primul rând, inegalitatea de gen se manifestă ca o consecință a mentalităților și a culturii românești. Fiecare cultură are propriile reguli și norme referitoare la comportamentele, atitudinile și credințele considerate adecvate pentru bărbați și femei. În acest context, cultura trebuie privită din perspectiva stereotipurilor și prejudecăților adânc înrădăcinate în subconștientul colectiv care, conform Inei Curic (Curic & Văetiși, 2005, p. 77), ne influențează valorile și modul de a trăi, prin faptul că, de cele mai multe ori, de ele depind alegerile noastre cu privire la locul de muncă, la modul în care interacționăm cu oamenii din jurul nostru, ne creștem și ne educăm copiii. Pe de altă parte, cultura are un rol cu atât mai important, cu cât înglobează domenii precum „religie, ideologie, limbă, artă, știință, mass-media” (Curic & Văetiși, 2005, p. 77) care legitimează inegalitatea de gen.

O primă inegalitate în raportul femeie – bărbat poate fi semnalată la nivelul limbii române care, conform Dicționarului de Sinonime (apud. Curic & Văetiși, 2005, p.88) apărut în 1998, atribuie următoarele echivalente celor două sexe:

Bărbat m. om, ins, individ, soț

Femeie f. 1. soție, nevastă, 2. muiere, prietenă

Diferența dintre sinonimele care sunt atribuite termenilor de „bărbat” și „femeie” sunt, în mod evident, în defavoarea femeilor. De asemenea, din cauza faptului că femeile sunt orientate doar spre anumite domenii de activitate, „în nomenclatorul meseriilor, cvasi-majoritatea profesiilor sunt formulate la genul masculin, cele care au formă exclusiv feminină fiind peiorative și reflectând un statut social scăzut (spălătoreasă, lenjereasă, prostituată)” (Curic & Văetiși, 2005, p. 88).

Proverbele sunt un element foarte important în cultura unei societăți, deoarece „concentrează adevăruri pentru diferite comunități confirmând normele și valorile sociale, dar servind și la perpetuarea unor stereotipuri” (Curic & Văetiși, 2005, p. 80). Referitor la cultura populară românească, există numeroase proverbe care sugerează inferioritatea femeii și legitimează abuzul împotriva acesteia. Prima categorie, cea a proverbelor care atestă inferioritatea femeii, are drept consecință minimizarea femeii din punct de vedere cultural, deoarece sugerează că femeii îi este de ajuns să aibă un aspect fizic plăcut, în timp ce valoarea sa intelectuală nu este recunoscută. „Frumusețea îți grăiește tăcând” sau „Tăcerea e cea mai frumoasă podoabă a femeii” sunt doar câteva exemple care ilustrează înțelepciunea populară românească cu privire la rolul femeii (Curic & Văetiși, 2005, p. 81). Lucrurile sunt, însă, mai grave atunci când vine vorba de cea de-a doua categorie de proverbe care instigă bărbații la acte de violență fizică împotriva femeii. Astfel, „Femeia trebuie bătută că știe ea de ce, chiar dacă tu nu știi”, „Moara trebuie bătută de trei ori pe zi, iar femeia de șase” sau „Muierea d-aia-i muiere, să sufere” (Curic & Văetiși, 2005, p. 80) sunt doar câteva dintre cugetările românilor care sugerează că bărbatul este superior femeii și are dreptul de a o trata după cum dorește.

Îngrijorător este, însă, faptul că aceste idei nu se regăsesc doar în cultura populară, ci sunt promovate și de oameni de cultură ai secolelor XX și XXI, precum Emil Cioran (apud. Curic & Văetiși, 2005, p. 81), care spunea că „femeile sunt niște nulități simpatice” sau Cristian Tudor Popescu care scria în articolul său numit „Femeia nu e om”, următoarele cuvinte: „Femeile de fapt nu gândesc. Cu excepțiile de rigoare, la fel de dese ca pinguinii albaștri, ele mimează gândirea omenească” (Popescu, 1998).

Sistemul care contribuie, poate, cel mai mult la perpetuarea stereotipurilor și a inegalității de gen este, însă, sistemul educațional. În acest sens, Pierre Bourdieu (apud. Curic & Văetiși, 2005, p. 61) afirmă că

„școala este unul din factorii care contribuie la menținerea valorilor masculine”. Acest lucru este ilustrat de faptul că, în școală, fetele sunt pregătite să se orienteze și să aspire spre o carieră în domenii mai puțin prestigioase și, mai degrabă, tradiționale, în timp ce băieții sunt încurajați să se îndrepte spre domenii precum cel tehnic și de afaceri, în funcții de conducere, care au un anumit prestigiu social, dar și care sunt remunerate într-o manieră satisfăcătoare. Spre exemplu, manualele școlare din ciclul primar prezintă femei având slujbe precum: învățătoare, profesoare, vânzătoare de flori sau fructe sau, chiar, casnice. În contrast cu acestea, bărbații sunt înfățișați ca fiind polițiști, doctori sau conducători, fapt care perpetuează inegalitățile dintre cele două sexe la nivelul vieții publice și deformează percepția tinerilor în legătură cu rolurile pe care le au în societate și în familie (Curic & Văețiș, 2005, p. 61). Un alt exemplu în acest sens este faptul că la Academia de Poliție există un număr de locuri, rezervat fetelor, mai mic decât cel atribuit băieților, ceea ce face ca, pentru locurile fetelor, competiția să fie mult mai dură. În schimb, nici bărbații nu sunt încurajați să ocupe posturi considerate prin tradiție ocupate de femei, cum ar fi: educatoare, baby-sitter, asistentă medicală, femeie de serviciu, secretară limitându-se astfel accesul lor pe piața muncii.

O altă instituție care, doctrinar, susține tratamentul nediscriminatoriu între femei și bărbați, dar, în realitate, propune practici, mai degrabă, misogine, este Biserica. Încă din cadrul ceremoniei de căsătorie, Biserica transmite ideea de inferioritate a femeii în fața bărbatului, recomandând, prin intermediul unor principii precum „Femeia trebuie să asculte de bărbat!” (apud. Pasti, 2003, p. 144), viitoarei familii, o relație de putere între membrii cuplului, în favoarea bărbatului. De asemenea, tot prin slujba de căsătorie, femeile primesc mesajul că «ele sunt „trup”, iar bărbații „cap”, că ele trebuie să se supună bărbatului și să-l asculte» (Pasti, 2003, p. 144).

Mass – media este un alt factor prin care inegalitatea de gen este alimentată și, chiar, promovată în societatea românească. În ultimii ani, se observă tendința, atât a ziarelor, cât și a emisiunilor de televiziune de a evidenția o imagine simplificatoare a femeii, aceea de „accesoriu” de care dispune orice bărbat de afaceri de succes. Acest nou ideal de femeie este prezentat, adesea, ca fiind tânără, slabă și frumoasă, lucru încurajat și de rubricile de modă, de rețete culinare, de întreținere corporală care reduc femeile la

dimensiunea lor estetică și funcțională, neglijându-le latura intelectuală. Mai mult, realizările femeilor sunt adesea minimalizate, presa stimulând nerecunoașterea autorității femeii în profesie și în viața privată. Cele mai mediatizate ocupații intră în categoria derizoriului precum prostituția și streap-tease-ul, iar în cazul femeilor angajate în viața socială și politică, accentul este întotdeauna pus pe detalii privind viața personală (Curic & Văețiși, 2005, p. 58). Un exemplu care evidențiază atitudinea presei în acest sens este prezentat în *Inegalitatea de gen: violența invizibilă* (Curic & Văețiși, 2005, p. 58), care arată cum „o monitorizare a presei scrise în 1997 a constatat că articolele scrise despre femei se refereau la actrițe, cântărețe, sportive, manechine, acestea fiind însoțite de imagini cu ele mai mult sau mai puțin dezbrăcate, în poziții mai mult sau mai puțin provocatoare, în timp ce femeile implicate în acțiuni sociale, politice nu apar în presă fiind considerate neinteresante”. Lucrurile s-au perpetuat în această manieră până în zilele noastre fără să se înregistreze îmbunătățiri considerabile referitoare la acest subiect, fapt care are efecte dezastruoase asupra modului în care femeile se percep pe ele, însele, dar și asupra modului în care acestea sunt tratate în societate.

Din cauza tuturor acestor factori prezenți, România se confruntă, astăzi, cu o serie de inegalități între femei și bărbați care se manifestă în toate domeniile: politic, social, economic.

Din punct de vedere economic, datele statistice anuale confirmă diferențe îngrijorătoare între veniturile femeilor și cele ale bărbaților, cei din urmă fiind vizibil avantajați. Deși egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor, indiferent de sex, este prevăzută atât în Constituție cât și în Codul Muncii, în realitate, în România, salariile femeilor nu seamănă deloc cu cele ale bărbaților, fiind, în mod constant, mai mici. Potrivit European Industrial Relations Observatory (apud. Diaconu, 2005) diferența dintre salariul mediu al femeilor și cel al bărbaților era, în 2005, de aproximativ 18%. Anuarul Statistic pe anul 2000 (apud. Coica, Conțescu, Dimitriu, Ilinca, & Negruțiu, 2002) oferă, însă, date exacte cu privire la diferența dintre salariul mediu brut al femeilor și cel al bărbaților (în favoarea bărbaților) din diferite domenii de activitate precum:

- Sănătate și asistență socială – 9,2%
- Activități financiare, bancare și de asigurări – 9%
- Învățământ – 8,8%

- Comerț – 8%
- Agricultură – 9,5%
- Industrie – 7,2%

Cum este evident, aceste diferențe influențează și raportul dintre pensiile alocate femeilor și bărbaților. Un alt aspect legat de ocuparea forței de muncă se referă la faptul că, așa cum ilustrează Vladimir Pasti (Pasti, 2003, p. 139), din totalul populației, având vârste de peste 15 ani, 66,8% dintre bărbați au un loc de muncă, în timp ce, în cazul femeilor, 52,9% dintre acestea ocupă un loc de muncă. Interesant este, de asemenea, faptul că o mare parte, mai exact 53,9%, din lucrătorii part – time din România sunt femei, procentul femeilor care ocupă un loc de muncă cu normă întreagă fiind de 42%.

Totuși, inegalitatea cu privire la câștigurile salariale pare să aibă un traseu descendent, în 2008, diferența dintre salariile bărbaților și cele ale femeilor din România fiind, potrivit estimărilor Eurostat (Eurostat, 2008) de 9%.

Referitor la raportul privind implicarea femeilor și a bărbaților în structuri politice, situația este, din nou, în favoarea bărbaților. Conform Raportul Național privind Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, 2002 (apud. Curic & Văetiși, 2005, p. 57), există o diferență de gen între nivelul de accesibilitate la „sferele decizionale politice de nivel înalt, structurile de partid sau instituțiile administrației publice”. Femeile române se regăsesc în Parlament și Guvern în proporții foarte mici, care înregistrează, totuși, o tendință de creștere de la o legislatură la alta. Ponderea în Parlament a femeilor era de 4% în 1995, 5,3% în 1996 și 1997 și 5,6 % în 1998-99. Ponderea femeilor în guvernele de după 1989 este ilustrată de tabelul următor (Curic & Văetiși, 2005, p. 56):

	Petre Roman I	Petre Roman II	Teodor Stolojan	Nicolae Văcăroiu	Victor Ciorbea	Radu Vasile	Mugur Isărescu	Adrian Năstase	C. Popescu Tăriceanu
Bărbați	44	29	30	40	38	19	18	22	20
Femei	0	0	0	1	0	0	1	5	4

Fig. 1 – Ponderea femeilor în guvernele de după 1989

În ceea ce privește Parlamentul României, din mandate atribuite Senatului României, la alegerile din 2004, doar 9,4% au fost ocupate de femei. În Camera Deputaților, în același an, doar 10,5% au fost atribuite femeilor (Lincu, 2011). Totuși, potrivit lui Ovidiu Manea (Manea, 2009), în ceea ce privește Parlamentul European, observăm faptul că țara noastră este reprezentată în proporție de 34,3% de femei (față de 31,2% cât este media europeană) și față de 31% din mandatul precedent.

Referitor la implicarea femeilor și a bărbaților în procesul decizional la nivelul administrațiilor locale pentru perioada 2008 – 2012, inegalitatea de gen se manifestă în mod îngrijorător. Spre exemplu, la nivelul consiliilor județene, femeile ocupă 12,6% poziții din numărul total, cele mai slabe reprezentări înregistrându-se în județele: Neamț – 0%, Brașov – 2,8% și Caraș-Severin – 3,3%, iar la nivelul consiliilor locale, femeile ocupă 10,8% în 37 din totalul județelor, cele mai slabe reprezentări fiind în Bistrița-Năsăud – 6,5% și Suceava – 6,9%. De asemenea, la nivelul prefecturii, din totalul de 47 de poziții de prefect, doar 2 sunt ocupate de femei, adică 4,7%, iar din totalul de 84 de funcții de subprefect, doar 9 femei dețin această poziție, 10,7% (Lincu, 2011).

Nici în viața de familie femeile și bărbații nu se află pe poziții de egalitate. O primă diferență care are grave consecințe asupra femeilor este înscrisă tocmai în Codul familiei, actul normativ care instituie reguli fundamentale în acest domeniu. Aceasta constă în vârsta minimă legală la care se pot căsători fetele și băieții. Dacă pentru băiat, aceasta este de 18 ani, fetele își pot asuma responsabilitatea constituirii unei familii începând cu vârsta de 16 ani, iar cu aviz medical și de la 15 ani. După cum a fost precizat, această diferență are efecte negative asupra femeilor, deoarece poate duce la o inegalitate de statut social între parteneri, pentru că, implicându-se în viața de familie la vârsta de 16 ani, se întâmplă adesea ca fetele să renunțe la studii pentru a se putea îngriji de sarcinile familiale. Totodată, calitatea de soție la o vârstă atât de fragedă poate avea consecințe negative și asupra stării medicale a fetelor.

Concluzii

Inegalitatea de gen, în România, este, din păcate, o problemă care, de-a lungul timpului, a afectat și continuă să o facă, atât bărbații, dar, mai ales femeile. Deși țara noastră consacră egalitatea între cetățeni la

nivel legislativ, în practică diferențele sunt vizibile. Totuși, după perioada socialistă, România a cunoscut progrese cu privire la reducerea inegalității de gen.

Așa cum a fost anunțat încă de la început, lucrarea de față cuprinde o analiză a statutului femeilor și al bărbaților în diferite domenii, punând accent pe diferențele care apar în raportul dintre aceștia atunci când avem de-a face cu circumstanțe asemănătoare, dacă nu, chiar identice. În egală măsură, se încearcă evidențierea cauzelor care duc la apariția și perpetuarea inegalității dintre două sexe, cum ar fi: stereotipurile, mentalitățile, cultura care înglobează mass-media, religia, limbajul, educația. Egalitatea de gen rămâne, încă, o temă atent monitorizată pe agenda de lucru a Uniunii Europene și un obiectiv important al politicilor comunitare ale țării noastre.

Prezentul studiu poate contribui la înțelegerea, dintr-o perspectivă teoretică, a realității cu privire la statutul bărbatului și cel al femeii în societatea românească, dar poate fi, de asemenea, și un punct de plecare în discuțiile referitoare la strategiile ce urmăresc îndeplinirea standardelor cu privire la egalitatea de gen. De asemenea, contribuie la literatura de specialitate datorită faptului că oferă date concrete cu privire la problema inegalității de gen, așa cum apare ea în societatea autohtonă, în domenii diverse, precum: economic, politic, social.

Cercetarea a avut la bază studii importante în literatura de specialitate cu privire la această problemă (Curic & Văetiși, 2005; Pasti, 2003; Vailean et al., 2008), legislația în vigoare a României, rapoarte oficiale ce conțin statistici pe tema inegalității de gen, dar și diverse articole de presă care înfățișează această problemă cu care se confruntă societatea românească. Cel mai important aspect cu privire la subiectul abordat îl constituie diferențele clare, în defavoarea femeilor în viața economică, politică și administrativă. Am demonstrat că femeile primesc o remunerație mai mică decât bărbații, chiar atunci când întreprind o muncă egală cu cea a bărbaților și că salariul mediu brut este mai mic în cazul femeilor decât cel al bărbaților în diferite domenii de activitate. În ceea ce privește sfera politică, datele prezentate arată cum nivelul de accesibilitate la poziții înalte și de conducere nu este același pentru femei, în comparație cu bărbații. Totuși, în această privință se înregistrează un progres, fapt demonstrat și de procentul de 34,3%

reprezentând posturile ocupate de femei în Parlamentul European. În schimb, am arătat, însă, că balanța inegalității se înclină, în mod îngrijorător, în defavoarea femeilor atunci când vine vorba de implicarea celor două sexe în procesul decizional la nivelul administrațiilor locale.

Pentru a ajunge la evidențierea acestor fapte reale în societatea românească, au fost analizați factorii care duc la aceste anomalii. Consider că efectele cele mai dăunătoare și de durată le au mentalitățile și cultura românească, deoarece alimentează inegalitatea de gen prin intermediul stereotipurilor și prejudecățile greu de schimbat la nivelul subconștientului colectiv. Toate acestea duc la perpetuarea, de-a lungul a numeroase generații, a unor roluri și modele, atât pentru femei, cât și pentru bărbați, în general, în defavoarea femeii și care ajung să descurajeze din punct de vedere intelectual femeile și care pot duce la anihilarea acesteia în sfera privată sau publică.

Deși este necesar o analiză mai amănunțită asupra cauzelor și a modului în care se manifestă inegalitatea de gen în România, prezentul studiu demonstrează că inegalitatea de gen există în țara noastră având proporții, adesea, îngrijorătoare și că schimbarea nu poate începe decât cu răsturnarea stereotipurilor și a atitudinii pe care cetățenii o au față de această problemă, a diferențelor dintre femei și bărbați.

Referințe

- Coica, L., Conțescu, V., Dimitriu, D., Ilinca, C., & Negruțiu, F. (2002, Martie 6). Artificial Intelligence and Multi-Agent Systems Group - Departament of Computer Science "Politehnica" University of Bucharest. Retrieved Aprilie 29, 2011, from RAPORT NAȚIONAL PRIVIND EGALITATEA DE ȘANSE ÎNTRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI: <http://turing.cs.pub.ro/cec-wys/documente/raport1.pdf>
- Curic, I., & Văețiși, L. (2005). *Inegalitatea de gen: violența invizibilă*. Cluj-Napoca: Eikon.
- Diaconu, O. (2005, Aprilie). *Politica salarială. Modelarea diferențelor salariale dintre femei și bărbați*. Retrieved Aprilie 29, 2011, from OECONOMICA: <http://www.oeconomica.ro/files/pdf/132.pdf>
- Eurostat. (2008). *Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri sociale și Incluziune - Situația în UE*. Retrieved Mai 01, 2011, from Comisia Europeană: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=685&langId=ro>
- Legislație - Egalitatea de șanse*. (2011, Aprilie 20). Retrieved Aprilie 20, 2011, from Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale: <http://www.mmuncii.ro/ro/601-view.html>
- Lincu, A. (2011). Femei în cifre. Retrieved Mai 01, 2011, from Revista ProLex: <http://www.prolex.ro/revista/index.php?cat=articole&articol=400>
- Manea, O. (2009, Martie 17). *Participarea și rolul femeilor în viața publică*. Retrieved Mai 01, 2011, from Revista 22: <http://www.revista22.ro/participarea-si-rolul-femeilor-in-viata-publica-5775.html>
- Pasti, V. (2003). *Ultima inegalitate. Relațiile de gen în România*. București: Polirom.
- Popescu, C. T. (1998, Martie 10). Femeia nu e om. Adevarul.
- Vaileanu, C., Rusu, V., & Cantarji, V. (2008). Ghidul utilizatorului statisticilor de gen. Chișinău: Elan Inc.